

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 262

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, NOVEMBER 8, 1938

LETO XLI. — VOL. XLI.

Kitajska ima dovolj orožja in živeža za nadaljevanje borbe za prihodnji dve leti

Cunking, Kitajska, 7. novembra. Kitajski finančni minister se je včeraj izjavil, da se nahaja Kitajska v dovolj močnem finančnem in ekonomskem stališču, da nadaljuje z borbo proti Japoncem.

Finančni minister je povedal, da ima Kitajska še vedno dovolj pušk na razpolago za armado treh milijonov mož in da je enako na razpolago tudi dovolj streljiva. Obilni pridelek živeža bo preprečil vsako stradanje.

Hitler v svojem govoru napada demokracije, ki so povzročile, da se danes oborožuje ves svet

Weimar, Nemčija, 7. novembra. Diktor Hitler je včeraj imel poseben govor, tekom katerega je napadal evropske in druge demokracije, ki ne poznajo nobenega miru. Izjavil je, da bo pokazal, kako se da mir ohraniti na svetu brez demokracije.

Rekel je, da je postal sumljiv, ker se toliko govori o razoroževanju, dočim se v resnici skoro ves svet oborožuje do zob. Napad je zlasti angleško delavsko stranko, ki je privolila v oboroževanje. Izjavil je, da vsa prizadevanja vseh demokracij ne bodo niti najmanj škodovala Nemčiji.

Je dejal Hitler: "Demokracije naj razumejo sledeče: ko go-

Ker ni več stalnih bojnih front, ki so potrebovale mnogo vojaštva in opreme, vojna Kitajske v bodoče ne bo več veljala toliko kot v preteklosti. Manjši oddelki Kitajcev bodo Japonce neprestano iz zasede nadlegovali.

Glede močnega finančnega stanja Kitajske je finančni minister izjavil napram zastopnikom inozemstva, da Kitajska točno plačuje vse svoje obveznosti, razen obveznosti na železnice, ki so v japonski oblasti.

vorijo o pravicah malih narodov, ne smejo zanikati istih pravic velikim narodom, kot se je zgodilo z Nemčijo po končani svetovni vojni.

"Demokracija v praksi je popolnoma drugačna od demokracije v teoriji. Demokracija ni drugega kot pravica slehernega državljanca, da hujska na vojno in s svobodno raztega usta, da se država oborožuje vedno bolj.

"Jaz želim, da nas svet pusti v miru. Mi ne zahtevamo drugega kot da nadaljujemo svoje mirovno delo. Lepo je govoriti o razoroževanju, toda duh onih, ki tako govorijo je poln idej, kako bi ustvarjali večje in boljše morilno orožje."

Umrl Joe Unetič

Kot smo včeraj na kratko poročali, je nagloma preminil za srčno hibo v ponedeljek zjutraj Joseph Unetič. Ravno se je odpravil na delo kot oskrbnik vrta bogatega doma v Brathenal, kjer je delal zadnjih dvanajst let. Ob pol šestih zjutraj je zastokal v postelji. Soprog Marija ga vpraša, kaj mu je. Toda Joe je ponovno zastokal in njegovega življenja je bilo konec. Rajni je bil zelo miroljuben mož, star šele 54 let. Bil je član društva Slovenec št. 1 SDZ in društva žužemberk. Doma je bil iz vasi Gadice, fara Cerklje. V Ameriki je bival 33 let. V stari domovini zapušta mater, brata Jakoba in Franceta, sestre: Marijo, Alojzijo, Rozalijo in Josipino.

Tu pa zapušta soprogo Marijo, roj. Rojc, sina Josepha in brata Johna. Dom družine Unetič se nahaja na 16412 Arcade Ave. Truplo ranjkega se nahaja v kapeli pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi do pogreba, ki se vrši v četrtek zjutraj ob 8:30 v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave. in na Calvary pokopališče. Naj bo ranjkuemu pionirju ohranjen blag spomin, prizadeti družini pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Proti odvtnikom

Clevelandska odvtniška zbornica je zopet dobila tri odvtnike, ki so nepostavno in zločinsko zlorabljali svoje klijente. Vsi se bodo morali zagovarjati na sodniji in jim bo najbrž odvtništvo vzeto. Najnovejši odvtnik, ki je nepostavno vršil svoj posel, je neki Frank Warady.

Danes sneg?

Vremenski prerok pravi, da smo imeli dovolj poletnega vremena v pozni jeseni in da bo danes najbrž naletaval prvi sneg v sezoni.

Židovo maščevanje

Pariz. — Včeraj je prišel v nemško poslaništvo poljski Zid Seibel Grynztan in oddal več streliv na tajnika nemškega poslanika, Ernesta von Rath. Ko je pomeril z samokresom na Nemca, je mladenič vzkliznil: "To je za povračilo trpljenja, ki so ga povzročili tvoji rojaki na moje rojake žide." Fanta so takoj prijeli drugi uradniki.

Volivna poročila

V sredo zjutraj prinese "Ameriška Domovina" kar največ poročil glede izida volitev, v kolikor bodo volivna poročila do tedaj na razpolago. Ker je kandidatov in drugih volivnih predmetov precej obširno število, bo vželo seveda nekaj dni, predno bodo na razpolago končne številke.

Kazanje slik

V sredo večer 9. novembra ob sedmih se bo kazalo premikajoče slike pri Slavčevih v S. N. D., spodnja dvorana. Vstopnina je samo 10 centov, otroci prosti. Po programu se vrši ples in prijetna domača zabava. Pridite, boste videli lepe slike in imeli boste zraven prijetno zabavo.

OČIM PRETEPEL OTROKA DO SMRTI

Tulsa, Okla. — Oblasti v tem mestu so zaprle 23 letnega Leona Scribnerja, ki je obdolžen, da je pretepel svojo dve leti staro pastorko do smrti. Scribner je izpovedal, kako je pretepal otroka, ker ga ni ubogal. Izgovarja se, da ni mislil otroka ubiti. Ko je otroka pretepel, ga je pustil na postelji meneč, da otrok spi. Potem je nesel otroka k zdravniku, a ta mu je rekel, da ne

Hull ponovno kritizira japonsko stališče

Washington, 7. novembra. Državni tajnik Cordell Hull je danes objavil, da se Zedinjene države nikakor ne bodo ravnale po nameri Japonske, ki namerava združiti Japonsko, Kitajsko in Mandžudijo v eno celoto. Ob enem je Hull dal razumeti celemu svetu, da se bo vlada Zed. država držala pogodbe devetih velesil, med katerimi je tudi Japonska, katere pogodba pravi, da morajo na Kitajskem prevladovati odprta vrata za vse narode sveta. Hull ni povedal, kaj mislijo narediti Zedinjene države v slučaju, da se Japonska ne bo držala svoje obljube, niti ni izjavil, če bodo začele Zedinjene države z ekonomskim bojkotom Japonske. Japonska trdi, da od leta 1922 naprej, ko je bila pogodba narejena, so se razmere korenito izpremenile, torej se ji ni treba držati pogodbe, dočim vlada Zed. držav trdi, da je spremembo povzročila Japonska v svoje sebične namene.

Postava, ki prepoveduje delavcem štrajk

Washington, 7. novembra. Delavske organizacije so vložile pri najvišji sodniji Zedinjenih držav zahtevo, da slednja razsodi, če je ustavna neka postava v državi Maine, glasom katere so bili delavci neke tovarne za čevlje kaznovani, ker so začeli s štrajkom. Najvišja sodnja države Maine je dotično postavo odobrila. Delavci trdijo, da če je ta postava ustavna, tedaj se delavcem odvzema svoboda prostovoljnega gibanja. Osem moških in ena ženska je bilo na podlagi dotične postave obsojenih. Vsi so bili člani C. I. O. organizacije.

\$10.000 nabrali

Patriotični Čehi v Clevelandu so dosedaj samo v našem mestu nabrali \$10.000 gotovega denarja, katero svoto so poslali potom Rdečega križa v Prago, da se tam razdeli onim Čehom, ki so trpeli radi zasedbe sudetskih krajev potom Nemčije. Nadalje se je izjavil Msgr. Rt. Rev. Zlamal, ki je načelnik gibanja, da je nabralih nadaljnjih \$6.000, ki se ob prvi priliki pošljejo v Prago.

Hoover in Landon

V nedeljo in ponedeljek sta se oglasila dva bivša poveljnika republikanske stranke, Hoover in Landon in prosila volivce, da pripeljejo republikance zopet na krmilo vlade. Oba sta govorila po radiu.

Ne bo pošte

Na Dan premirja, ki je ameriški legalni praznik in ki se bo praznoval letos v petek 11. novembra, se pošta ne bo dostavila v rezidence. Dostavila pa se bo pošta in sicer samo zjutraj v trgovskih okrožjih.

potrebuje zdravnika, ampak pogrebni. Pri raztelesenju je zdravnik videl, da ima otrok prebito lobanjo. Videl je tudi, da je imel otrok zlomljeno roko, toda poškodba je bila že zaceljena. Otrokova mati je izpovedovala, da je njen mož otroka že prej večkrat pretepal. Ljudje so tako razsrjeni nad to surovino, da so morali morilca odpeljati v drugo mesto v ječo, ker se boje, da bi ga ljudstvo linčalo.

Kadar se star štor vname Kingston, N. Y. — Policija v sedmih državah Unije je bila naprošena, da poišče 19 letnega dekleta May Avery in njenega ljubčka Leonarda Richmond, protestantskega pridigarja, ki se nahaja v "najboljših" letih, star 59 let. V pismu, ki ga je dekle pustilo svojim staršem, piše, da je ušla z svojim izvoljencem iz čiste ljubezni. Pridigar je pustil doma ženo in štiri odrasle sinove.

Kapital prosi za sodelovanje vlade

Boston, 7. novembra. Alfred Sloan, načelnik General Motors korporacije, je imel včeraj pred Trgovsko zbornico govor, v kateri je prosil, da vlada bolj sodeluje z businessom in kapitalom in sicer na pošten način, na podlagi ko-operative. Industrija se ne boji toliko kontrole vlade, je dejal Sloan, toda boji se neprestanih sprememb pri vladi, kar daje industriji nestalnost in ne prihaja dovolj dohodkov za ustvarjanje novih del. Industrija je danes na mnogo boljšem stališču kot je bila lansko leto ob tem času. In kot prihajajo naročila za nove avtomobilске modele, je smatrati, da bo leto 1939 še boljše. Z sodelovanjem vlade se industrije lahko dvignejo in izboljša se enostavno tudi delavski standard."

Živahne volitve

Politikarji prerokujejo, da se bo udeležilo današnjih volitev v državi Ohio več kot 2,500,000 oseb. Za Cuyahoga okraj prerokujejo udeležbo nad 400,000 oseb. Za danes prerokujejo dež in celo sneg. Slabo vreme prinese navadno demokratsko zmago, kar bomo pa videli jutri. Toliko je pa gotovo, da potrebuje demokratska stranka danes vsak glas, če hoče zmagati. Vsakemu državljanu in državljanji iskreno priporočamo: ne ostanite danes doma, včinite pa kot vam narekuje vaše politično prepričanje.

Čehi so začeli izganjati žide na Madžarsko

Bratislava, 7. novembra. — Češke oblasti so začele s pomočjo nemške tajne policije loviti žide v južnih krajih češke republike in jih goniti preko meje na Madžarsko. Skoro trije žide na minuto so pogonjeni preko meje. Vsega skupaj je bilo prijetih kakih 10,000 židov, katere so Čehi pogonili v oni del Madžarske, katerega je morala češka republika te dni odstopiti Madžarom.

Preiskava kompanije

Končno je mestna vlada v Clevelandu začela s preiskavo glede vrednosti The Cleveland Electric Illuminating družbe, ki oddaja elektriko v Clevelandu. Prečnila se bo natančna vrednost kompanije. Mesto je naredilo posebno pogodbo z neko inženirsko tvrdvo. Načelnik, ki bo vodil preiskavo, bo imel \$75.00 na dan plače, da, \$75.00 na dan, drugi pa od \$15.00 do \$50.00 na dan.

Iz bolnišnice

Miss Hedwig Zot, 1055 E. 67th St. se je vrnila iz bolnišnice. Zahvaljuje se prijateljem za obiske in cvetlice. Prijateljice jo lahko obiščejo doma, kjer se nahaja pod zdravniško oskrbo.

Lewis apelira za izvolitev novega deala

New York, 7. novembra. Dočim je John L. Lewis, načelnik C. I. O. gibanja molčal tekom volivne kampanje, pa se je včeraj oglašil v javnosti in pozval vse organizirane delavce, da volijo samo one kandidate, ki so za novi deal. Lewis je bil zadnje čase nekako nevoljen na predsednika, ker se slednji ni z vsem strinjal, kar je Lewis predlagal, toda ob zaključku volivne kampanje ni mogel Lewis narediti drugega kot pozvati svoje pristaše, da volijo nove dealerje. Lewis je izjavil, da pod nobeno drugo vlado ne morejo delavci dobiti toliko za svoj obstanek in toliko pravic kot pod sedanjim Rooseveltom režimom. Lewis je obenem povedal, da bo 400,000 premarjarjev v Pennsylvaniji enoglasno oddalo svoje glasove za novi deal.

Češka je zopet zgubila del svoje zemlje

Budapest, 7. novembra. Madžarske čete so včeraj slovesno zasedle one dele bivše češkoslovaške republike, ki so bili Madžarski prisojeni po Mussoliniju in Hitlerju. Ogrski regent admiral Horthy je prijel na belem konju preko Donave in zasedel mesto Komoran. Za njim so šli jezdeci, topništvo in pehota. Vsega skupaj so Madžari zasedli včeraj 4,000 kvadratnih milj češkoslovaške zemlje, na kateri prebiva 800,000 ljudi. Najeti Madžari v zasedenih krajih so kričali slavo Horthyju in ga pozivali, da se razkliče za kralja povečane Madžarske. Češka je od 28. septembra naprej zgubila 4,500,000 prebivalcev in 52,000 kvadratnih milj zemlje, kar je več kot obsega ozemlje države Ohio. Preostaja ji še kakih 10,000,000 ljudi.

Rusija ponovno začela pomagati Kitajcem

Sangaj, 7. novembra. Kitajska vlada je dovolila Rusiji nove koncesije v zameno za izdatno vojaško pomoč, katero namerava podeliti sovjetska Rusija Kitajski. Več kot 100 ruskih vojaških ekspertov je dospelo v glavni stan vrhovnega kitajskega poveljnika Kajšeka, in Rusija je zopet začela v odpošiljanjem vojnih zrakoplovov in streljiva. V zameno za to je dovolil Kajšek kitajskim komunistom, da se svobodno gibljejo in da organizirajo na severu odpor proti Japoncem. Skoro gotovo je Kajšek dovolil Rusiji tudi kos severne Kitajske.

Raba olja

Vlada bo najbrž začela kontrolirati proizvodnjo surovega olja in seveda gasolina. Pričuje se, da zna tega nad vse koristnega kuriva za bodočo generacijo zmanjkati. Vse preveč potratno se danes postopa z gasolinom. Računa se, da je gasolina oziroma naravnega olja v zemlji le nekako 25,000,000,000 galon, kar bi zadostovalo za petnajst let.

Novi truki

Najnovejši moderni truki so na ogled pri The White Motor Co., kjer dobite truke, ki naložijo eno tono ali pa 40 ton. White Co. je znana po svojih finih trukih. Mnogo Slovencev je pri tej kompaniji že leta udeleženih pri delu, in so poznani kot eni najbolj izvrstnih in zanesljivih delavcev.

Roosevelt na delu, da se izboljša finančni položaj železnic. Vlada bo pomagala

Washington, 7. novembra. V ponedeljek se je pričela v Washingtonu konferenca vladnih zastopnikov in zastopnikov lastnih železnic, da se najdejo pota in sredstva za vladno pomoč ameriškim železnicam.

Posebna komisija se je zbrala takoj potem, ko so lastniki 139 večjih ameriških železnic izjavili, da so odnehali s svojo zahtevo po znižanih plačah svojim uslužbencem in se podajo razsodbi Rooseveltove komisije.

Predsednik je bil izredno vesel, ker so železnice odnehale s svojo zahtevo po znižanih plačah, ker se je bal, da če se začne z znižanjem v eni industriji, da bo sledilo znižanje v vseh drugih industrijah.

Skupnem odboru lastnikov železnic in zastopnikov železniških uni je predsednik včeraj obljubil, da bo njegova prva naloga, ko začne novi kongres s poslovanjem, da mu predloži načrte za rehabilitacijo ameriških železnic.

Spor pri japonski vladi radi odgovora Zed. državam. Japonsko časopisje svari Ameriko

New York, 7. novembra. Da japonska vlada že en mesec odlašala z odgovorom na ameriško noto, v kateri je vlada Zed. držav opozorila Japonsko na položaj na Kitajskem, je vzrok spor med ministri japonske vlade.

Odkar se je odpovedal japonski minister za zunanje zadeve Kazuko Ugaki svojemur uradu, japonska vlada ne odgovarja več na protestne note velesil, zlasti ker ima vojaška japonska klika japonsko vlado popolnoma pod kontrolo.

Bivši zunanji minister je trdil, da je japonsko armadno poveljstvo prekršilo japonsko ustavo in pomešalo japonske odnošaje s tujezemskimi velesilami. Japonski vojaški krogi na to odgovarjajo: med Japonsko in Kitaj-

ske ni nobenih diplomatskih odnošajev."

Ob enem se je zadnje čase opovedalo mnogo odličnih japonskih diplomatskih uradnikov svojim uradom, ker je položaj neznošen in ker radi pritiska vojaške klike v Tokiu, ne morejo vršiti svojih poslov.

Tokio, 7. novembra. Časopis Kokomin, ki je armadni organ in glasilu ultra-nacionalističnih elementov, je danes izjavil, da bo Japonska nastopila proti Zedinjenim državam, ako bodo slednje zahtevale, da se izpolnuje pogodba, podpisana od devetih velesil, med njimi tudi od Japonce in ki pravijo, da morajo biti na Kitajskem odprta vrata za vse narode.

Amerika je pripravljena za obrambo zapada

Washington, 7. novembra. Sumner Welles, ameriški državni podtajnik, je včeraj izjavil, da Zedinjene države niso pripravljene samo braniti svoje lastno ozemlje, pač pa tudi vso Južno Ameriko, za vsak slučaj. Welles je izjavil, da se vrši 9. decembra v Lima, Peru, skupna konferenca vseh republik Južne in Severne Amerike, na kateri se bo to važno vprašanje razpravljalo. Načelnik poslanstva Zedinjenih držav na tej konferenci bo Cordell Hull, ameriški državni tajnik.

Cestna železnica

The Citizens liga je poslala mestni zbornici pismo, v katerem se prosi councilmane, da naj nikar ne glasujejo, da mesto uvede svoj lastni promet na cestah z busi, kajti s tem bi nastala konkurenca, ki bi uničila mestni promet in spravila kompanijo na kant. Mestna zbornica lahko imenuje neodvisno komisijo, ki naj položaj preišče, nakar bi se vsa zadeva mirno rešila, ne da bi se prihodnje leto vlekla v divjo kampanjo, ko se bodo vršile volitve za councilmane.

Vlada konkurira?

Nasprotniki sedanje administracije trdijo, da zvezna vlada konkurira s privatnimi kompanijami, zlasti kar se tiče javnih utilitetnih naprav, glede napeljav elektrike, itd. Te dni je pa Commonwealth Electric Co., ki je privatno podjetje, naznanila, da bo vložila v podjetje \$70,000,000 za izboljšanje svojega poslovanja in za razširjenje svoje potrebe. Pa pravijo, da hoče Roosevelt vso industrijo uničiti.

* Vprašajte za nagradne listke Progressivne trgovske zveze.

Nacionalisti pričakujejo končne zmage spomladi

Burgos, Španka, 7. novembra. Španska civilna vojna bo končana zgodaj spomladi, kot prevladuje prepričanje v glavnem stanu nacionalistov. Lojalistični Španiji primanjkuje živeža, blokada uspešno posluje in monarkovski dogovor bo imel tudi pri lojalistih svoje posledice. Finančni minister v kabinetu generala Franca se je včeraj javno izjavil, da oni, ki mislijo, da bo general Franco v slučaju zmage vpeljal monarhijo, se zelo motijo. Španska bo progresivna republika.

Roparja pretepla žrtev

Ko je stopila Mrs. Terezija Milich blizu svojega doma, 3806 Trumbull Ave. iz ulične železnice, sta jo napadla dva mlada lopova, jo pretepla in ji vzela denarnico, v kateri je bil en dolar.

WPA v preiskavi

Iz Washingtona je poslal Harry L. Hopkins dva zvezna preiskovalca WPA administracije, ki naj doženeta koliko je resnice na tem, da so demokratski politiki v Columbusu svetovali WPA delavcem, da volijo za Rooseveltove kandidate. John Bricker, kandidat republikanske stranke za governorja, je izjavil, da ima tozadevne zaprisežene izjave od WPA delavcev. Preiskovalca sta se mudila v državi Ohio 21 ur in iskala Brickerja, da jima izroči dotične prispege, toda Brickerja nista dobila, nakar sta se sinoči vrnila v Washington.

Udeležba pri volitvah

Kakor sodijo politikarji, se bo danes udeležilo v Zedinjenih državah med 30- do 40,000,000 volivcev.

"AMERIŠKA DOMOVINA"**AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER**6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays**NAROČNINA:**

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

No. 262, Tues., Nov. 8, 1938

No. 262, Tues., Nov. 8, 1938

Najnovejša delavska postava

Brez vsakega posebnega šundra v javnosti je stopila te dni v veljavo najnovejša delavska postava, ki se tiče delavskih plač in delavskih ur. Glede te postave je trajala v kongresu divja borba skozi tri mesece. Postava končno ni bila sprejeta v istem obsegu kot jo je priporočil predsednik Roosevelt, pač pa določa nekoliko manjše minimalne plače. Roosevelt je prvotno zahteval, da mora biti najmanjša delavska plača 40 centov na uro, kongres je pa to izbil na 25 centov minimum na uro. Ako Roosevelt tedaj ne bi odnehal, delavci niti tega ne bi dobili.

Takoj, ko je stopila nova postava v veljavo in je dobila svojega administratorja, se je pojavilo tisoče vprašanj in problemov glede načina, kako se bo postava spolnovala in kdo je prizadet radi postave in kdo ni. Nekateri industrialci seveda nalašč nagajajo in namenoma nečejo razumeti postave, dočim so zopet drugi v poštenem dvomu, če se postava njih tiče ali ne. V zelo bo seveda dolge mesece, predno bo mogel administrator postave narediti red in vpeljati vzorno poslovanje.

Takoj, ko je stopila v veljavo postava, je zaprlo več industrij in sicer neka lasna podjetja v državi Arkansas in podjetja, ki zaposlujejo v državi Texas ljudi s tem, da luščijo gotove vrste orehov. Vodstva teh industrij trdijo, da nikakor ne morejo plačevati svojim uslužbencom 25 centov na uro plače, ker bi delali v zgubo. Nova postava zahteva minimalno tedensko plačo \$11.00, toda v Texasu so plačevali od \$3.00 do \$6.00 na teden odraslim ljudem, in seveda lastniki teh podjetij so imeli pri tem jako velike dobičke.

Nadalje je prišlo do nesporazuma pri raznih brzojavnih družbah, zlasti kar se tiče onih dečkov, ki raznašajo brzojave. Nova postava pravi, da ti fantje ne smejo delati več kot 44 ur na teden; in če delajo več, jim morajo kompanije plačati za čezurno delo. Med kompanijo in med uslužbenci dosedaj še ni prišlo do sporazuma, kako se bo v bodoče tozadevno poslovalo. Kompanije so mnenja, ako hočejo ugoditi novi postavi, morajo zvišati pristojbine za brzojave.

Uvedba nove delavske postave je predvsem prinesla na dan tri kardinalne točke, ki bodo direktna posledica uvedbe nove postave. Prvič, ali bo nova postava vplivala na večjo nakupovalno moč naroda? Ali bo delavec kaj več kupil, ako bo imel minimalno plačo \$11.00 na teden kot sedaj, ko je bila plača pri istih delavcih od treh do šestih dolarjev na teden. Premalo časa je še minilo, da bi se dalo o tem razpravljati, toda tekom enega meseca ali pa dveh se bo tozadevno že nekoliko lahko sodilo in prvi sodniki bodo lokalni trgovci po deželskih mest v državah, kjer so dosedaj prevladovali najnižje plače.

Drugič: Ali bo določitev maksimalnih ur vplivala na večjo razdelitev dela? Tisoče in tisoče onih, ki morajo sedaj glasom nove postave delati 44 ur na teden, so prej delali najmanj 56 do 60 ur na teden, nekateri tudi več. Po novi postavi ne smejo delati več kot 44 ur, ali pa morajo biti plačani čez uro. Ali bodo delodajalci raje plačevali za čezurno uro ali bodo raje iskali novih delavcev in tako manjšali vrste brezposelnih. To je izredno važen problem, na katerega uspeh z enako radovednostjo čakajo vlada kot posamezna industrijska podjetja. Nova postava je bila v prvi vrsti namenjena, da se delo razdeli na širše kroge in se tako deloma odpravi brezposelnost.

Tretjič, ali se bodo cene gotovim produktom, ki so bili doslej izdelovani pri podjetjih, kjer so se plačevale suženjske plače, zvišale radi zvišanih plač? Administracija trdi, da je to nepotrebno in brezkoristno, kajti razlika med staro in novo plačo je tako malenkostna, da se pri masni produkciji niti ne pozna. N. pr. ako plačate za gotove vrste (pecans) en cent več pri dveh funtih, se to nikomur ne bo poznalo, poznalo se bo pa siromaku, ki mora delati deset ur na dan po 6 centov na uro. To so samo nekateri problemi, katere je ustvarila nova delavska postava, toda v kratkem se bodo pojavili še drugi.

Kaj pravite!

Vlada Zed. držav razpisuje ponudbe za gradnjo osem bojnih ladij. Ker med nami ni nikogar, ki bi kompetiral, gremo mimo tega živčigaje.

V Newburgu ga bodo krstili v nedeljo 13. novembra. Pa ga ne bodo nesli h kamnu, ampak ga bodo posadili na oder v SND. Da bi bil močan in pri najboljšem zdravju, pa da bi jemal bolj sredno pot, da bi namreč ne segal preveč visoko pod lase in ne preveč nizko pri stopalih. Naš urednik je bil povabljen za botra, pa se kuja, ker nima novega gvanta. Vsekakor bo pa na krstiji.

Se en teden in zanjavali bodo zajčki po ohliski gmajni. Pravijo, da so letos dobro obrodili in da jih je nič koliko. Ampak da so letos neznansko hitri, se nekaj sliši.

BESEDA IZ NARODA**En dan na St. Clairju, drugo iz Hubbard Rd.**

Piše Frank Leskovic

Madison, O. — Mesec oktober je minil, ki je eden najlepših izmed vseh jesenskih. Saj je tako lep, tako božanski, da se mu ni načuditi. Listje na drevju se je spremenilo v vseumogóče barve in ki se polagoma poslavlja od polnega bivališča. Ne vem, ali se je listje naveličalo svojih prijaznih vejic, ali vejice listja, mogoče pa obojno. Slišimo pa, kako prijazno šepče listje, ko so poslavlja od drevja. Ko se tako sprehajam pod mogočnim drevjem, o katerem je nekdo pripomnil, da se je čuditi Indijancem, ki so drevje tako lepo v vrsto posadili. Odpadajoče listje me boža po licih in mi šepče na uho, koliko lepih uric me je senčilo, kadar sem imel čas in se zatekel pod drevje.

Narava je res tako lepa, toda ne vsak čas. Tako se polagoma bližamo koncu leta. Pridelki se pospravljajo, ki pa niso bili vsem enako naklonjeni, kot je že navadno. Pozni krompir je bil v nekaterih krajih bolj bogat, kot v drugih. Pri nas je bilo najbolje lanskó leto. Posadili smo ga, kopat ga pa ni bilo treba, ker ga je bila moča vzela. Saditi in kopati je pa itak preveč.

Naš sosed Babič se prav kontena s krompirjem. Pravi, da jih je našel pod enim stebrom 42 in da ga je bilo še več, pa se je bil naveličal šteti. To je pridelek! Če bi ga jaz dobil toliko, pa bi ga bilo že za vse leto dosti. Videl sem tudi njih zgodnji krompir, ki je bil tako debel, kot tiste debele pomaranče, ki pridejo iz Kalifornije. Pa koliko ga je bilo, kar cele kopice. Toda znati ga je treba saditi. Menda se ga more saditi o mladi luni, pa ne vem, če podnevi, ali ponoči. Bi rekel, da ponoči, ker podnevi ni lune. No, pa naj Babič o tem kaj več pove.

Grozdje je letos prav prijateljsko obrodilo. Kdor je bil bolj naklonjen naravi, ga je dobil več. To se je ravnalo prav tako, kot je politika te dni. Tako smo ob lepih dneh trgali grozdje, ki je bilo prav sladko. Bili smo zamisljeni, pa ne v grozdje, ampak smo si predstavljali tisto njegovo tekočino, kako bo dobra, koliko sladkih besed bo v nji, koliko jeze in pa petja. Tako smo tiščali zobe skupaj same zamisljenosti, da če bi sosed sosedu srečal, mu še dobro jutro ne bi rekel.

Z sosedom Perparjem imava navado, ko prva ustaneva, da si dobro jutro voščiva takole. Jaz privzdignem in zavijim klobuk, sosed pa, ki vse poletje hodi brez njega, ima pa navadno tisto veliko okroglo košaro v roki, pa tisto vrtil v pozdrav. Če je prazna, je že še, kadar je pa polna tistih dobrot, ki se nosijo na njivo, da pčtem bolj rase in se tudi vidi da, ker ima tako debelo repo, da jo komaj v tisto košaro zmaši, tistikrat mu pa dela preglavico, ko tisto košaro le s težavo vihti. Jaz se mu pa smejem in si mislim, prav ti je, zakaj pa ne deneš klobuka na glavo.

Ko začnemo natrgano grozdje stiskati, pa nam govori: zakaj nas tako stiskate, saj vam nismo nič hudega storili, da tako hudo dobro postopate z nami. O, le počakajte, ko nas boste spravili v sode v tiste temne kleti, in se nas nacejali, potem bomo že skrbeli, da se boste po tleh premetavali.

Ko so bili oni dan Strišetovi tukaj, pa Tone kar verjeti ni mogel, da smo ga že potrgali. Šel je in dobil neko pretrgano košaro in ga je nabral še za eno prešo. Kmalu bi bil rekel, da ga ne znamo trgati. Vrtel se je pa tako, kot bi bil na kozolcu. Vse je hotel videti, kar še ni. Zapazil je tudi tisti stroj, ki je za travo

kosit po vrtu, pa je rekel: aha, ga že ima pripravljeno. Mlajša dva sina sta bila pripeljala tudi dve brhki dekletci, zaročenki. Mati so rekli, da je samo dela še treba, pa bo šlo. Pa kaj dela, dela se človek kmalu naveliča, denarja, denarja je treba, sem si mislil. Starejšega sina, tištega, ki je najbolj priden, pa ni bilo, da bi za stroj prijel.

Kako lepo se je sprehajati po st. clairski cesti, kjer se vidi vse polno prijaznih ljudi, prijateljev in znancev. Neprestano imam roko od sebe odrinjeno in jim stiskam desnice. Prijazno pokramljamo kako in kaj. Večinoma se sliši samo pritožbe. Vse izgleda, da so morali biti dobrega navajeni.

Mimogrede sem stopil v hišo k mojemu prijatelju, da mu stisnem roko. Ker pa nisem opazil, da je hiša vsa ograjena kot naši pujski, katero ograjo sem dobil v neki trgovini z starino, ko so podrli neko staro banko, pa je starinar kupil, kar je bilo še kaj vrednega, pa sem s tako močjo dregnil v tisto ograjo, da bi si bil skoro prste polomil. Ne vem, zakaj so tako ograjeni. Mogoče se bojijo, da bi jih kdo ne odnesel. Tukaj na deželi pa nimamo nobenih ograj, da bi se za nje skrivali. Kako bi pa tudi izgledalo, ko bi svoj nos molil skozi njo. Pa sem rekel: blagor njemu, ki sedi poleti in pozimi na toplem. Rekel je, da bi tudi on rad šel na sveži zrak. Povabil sem ga s seboj, kjer je dosti svežega zraka, pa še mrzla burja včasih pripiše okrog ušes. Prijazno sem mu namignil, da bo koruzo slačil. Pa je odkimal, da on ne zna koruze slačiti.

Pripomnil sem, da se je treba vsega navaditi. Saj tudi jaz ne znam denarja šteti, pa če bi ga dobil v roke, bi se hitro navadil. Saj ne smemo biti tako kot sveder, ki je le za eno luknjo.

Šel sem naprej in ko se sprehajam po cesti, zapazim za nekim vogalom tri osebe, ki so se pogovarjale. Prva je rekla, da slabo kaže, da je tam v New Yorku vse narobe. Drugi je rekel, da v dveh generacijah bo že kaj. Tretji je modro pripomnil, da pred tretjo ne bo nič. Tedaj pristopim pa jaz in nadaljujem njegove besede, da za tretjo generacijo ni treba prav nič skrbeti in si sivih las v glavo utepati, da že sedanja generacija hiti v indijansko dobo. O tem smo mi, ki živimo ob jezeru, najbolj prepričani, ki ljudje že sedaj hodijo brez oblek in pa sladoled ližejo. Tistikrat bodo pa božjo mano, kot smo včasih rekli, pa bo vseh skrbni konec.

Sedanja cena jajcem je precej visoka, pa mi tisti, ki redimo kološi, ne moremo prav nič pomagati, ker o tem kološi same odločujejo, kako ceno moramo dobiti. Vsakokrat, ko peljem jajca na trg, mi povedo, da toliko in toliko moram dobiti zanje, da bodo one imele dosti za zobati. Za samega sebe naj pa sam gledam, da one ne bodo skrbne zame.

(Dalje prihodnjice)

0 stari domovini

Prav prijazno vabim vse članice št. 10 SZZ, da se v obilnem številu udeležite redne mesečne seje v četrtek 10. novembra ob 7:30 zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Kajti na to sejo smo povabile sestro urednico Zarje, gospo Albino Novak, da nam bo povedala o potovanju po stari domovini. Objubila nam je, da pride in da bo povedala veliko lepega in zanimivega o naši domovini.

Torej ne zamudite te lepe prilike in pridite vse, ki se zanimate za svojo rojstno domovino. Po seji bo tudi malo prigrizka in bomo lahko tudi malo med seboj pokramljale.

Pa še nekaj! Gotovo še vse ne veste, da smo ustanovile tudi kegljaško ligo. Kegljamo že tri tedne. Imamo dva teama in upam, da dobimo še tretjega. Kegljamo ob sredah zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Katero zanima ta šport, se še lahko prihlasi do srede zvečer. Pridete lahko kar v sredo ob sedmih v Slovenski dom in boste videli, kako je tam prijetno. Naj se nobena ne ustraši, če ne zna kegljati. Saj se lahko hitro privadi. Je pa res dosti zabave in užitka pri tem. V delu imamo tudi obleke za kegljačice, da se bomo bolj postavile. Torej katero veseli, naj se le hitro prihlasi. Na svidenje torej v sredo in četrtek večer.

F. Susel, tajnica.

Kam jadramo?

Euclid, O. — Prazniki so minili. Tehnokraci smo imeli namreč kar tri praznike skupaj, ko nas je obiskal vodja tehokracije, Howard Scott. Imeli smo lep uspeh. Ljudje so napolnili Masonic avditorij in zasledovali govor s pravim užitek, ker tako povedati kot zna on, se težko dobi namestnika. Povedal je mnogo resnic. Povedal je edini način, kako izboljšati današnji položaj. Položaj se z vsakim dnem slabša, čeprav nam časopisje po vsej sili hoče nekaj dokazovati, da se situacija izboljšava. Pa to je laž, saj imamo dokaze pred nosom, vidimo vsak dan ali teden več prošelj za WPA dela. Ali niso odslovili na tisoče delavcev v industriji? Časopisje je pisalo samo par tednov nazaj, da se pri nas v Euclidu dobro dela in da kompanije jemljejo delavce nazaj na delo. Pa je bilo ravno narobe, ker takrat so jih začeli že zopet odsilavljati. Danes smo pa na slabšem kot kdaj prej. Kaj pa pomaga človeku, ko gre delat za par tednov. Parkrat se malo bolj naje brez skrbi in to je vse.

Ko je bil newyorški župan La Guardia oni dan v našem mestu, je govoril na radiju. Povedal je, da je samo v New Yorku vsak teden 9,000 več ljudi brez dela. Vidite, kako hitro se bližamo tisti številki, ki nam je bila tolikokrat povedana, namreč 40 milijonov brezposelnih koncem leta 1940. In teh 40 milijonov bo imelo odločilno besedo. Komu bodo ti ljudje sledili? Politikarjem? Pamel! Mislim, da zadostuje, ako se ljudi vleče za nos 150 let. Toda dozdaj še ni bila tako velika skupina ljudi lačna kot bo v bližnji bodočnosti. Takrat bodo mislili drugače in gorje tistemu, ki jih bo skušal pregovoriti.

Collinwoodska skupina tehokratov prav dobro napreduje. V par tednih bomo začeli zopet z novo grupo v poučevanju, ker je že dosti novih članov pripravljenih. V državi Ohio je članstvo naraslo tekoče leto za tisoč procentov. Iz tega se vidi, da smo na pohodu. Vsak zaveden mladenič in mladenka, možje in žene bi se morali zanimati za bodočnost zase in za svoje. Pridite v naš krog, da se seznanite z tehokracijo. Potem boste šele pojmlili resnični ekonomski položaj. Seznanili se boste, kako se lahko za vedno izboljša življenje revežev, delavcev in njih družin. Življenje, kot ga živi delavci danes, je počasno umiranje od gladi. A. Noč.

Trst. S koleša je padel Brundula Franc, star 18 let iz Sežane. Pretresel si je možganje. — V Zavlajh je zletel z bicikla delavec Anton Čehovin star 28 let. V bolnišnico so ga pripeljali v nevarnem stanju. — Pri Senožcah je padel z bicikla čevljar Ferfila Franc z Potoč, star 25 let. — S kolešom se je zaletela v zid Štoka Svetka, star 18 let in se težko ranila.

ZAPISNIK

redne 9. konvencije Slovenske dobrotelne zveze, dne 12. septembra 1938, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

(Nadaljevanje)

Brat Pucelj pa svetuje, da zadeva pride pred zbornico. Predlaga, da se upošteva samo uradne listine; podpira Levstek. Brat Trebec je pa mnenja, da se na vsak način morajo upoštevati sporne zadeve, dasi niso uradne, ker bo dosti pritožb proti društvom in v tem slučaju ne moremo pričakovati uradne listine. Brat Turrek st. pojasni, da se zahteva uraden postopek samo za prošnje. Sestra Kalan zahteva, da se morajo upoštevati izredni slučaj. Brat Balant zahteva konec debate. Sprejeto.

Brat Kushlan meni, da bi bilo dobro, da bi se sešli obe stranki in dali deputaciji potrebna pojasnila in instrukcije. Brat Jerkič temu ugovarja, ker gredo v Columbus samo po razsodbo in ne na obravnavo.

Brat Okorn apelira na urednika glasila, da se v svojem poročilu v listu drži točnosti in naj ne rabi raznih besed, ki nikakor niso na mestu. Brat Turrek st. govori v prilog glasila, da smo še in ostanemo Slovenci in hočemo obdržati svojo organizacijo slovensko.

Brat Jerkič protestira proti izrazu "zavržena," ker so dotične točke bile samo popravljene. Tajnik obvesti zbornico, da gremo v muzej, kjer nas bo čakal Mr. Bukovnik. Čita se dospela pošta. Sam. pev. društvo Zarja prosi za prispevek. Pismo naj bi šlo odboru za prošnje in pritožbe. Brat Zalar protestira in zahteva, da se držimo sklepov. Sestra Žagar predlaga, da se takih pisem sploh ne daje odboru. Predlog podpiran in sprejet. Gl. tajnik čita brzojavke: Slov. Dom Girard, O., dr. Glas Clev. Delavcev št. 9 SDZ, Pevski zbor Javornik, Barberton, Slov. Samostojno društvo "Domovina," Barberton, društvo Majnik št. 28. SDZ, Barberton, Berkopec in Tony Kuhar, člana št. 44 SDZ, društvo Brooklynski Slovenci št. 48 SDZ, Progresivna Trgovska Zveza, Mary A. Svetek, članica št. 22 SDZ, Mrs. Mary Hočevnar, gl. nadzornica KSKJ in članica društva št. 37 SDZ, društvo Bled št. 20 SDZ, Modern Knights št. 57 SDZ, Marie Prislard, gl. predsednica ženske Zveze. Vse brzojavke se vzamejo na znanje. Ker je čas zborovanja potekel, predsednik zaključuje sejo ob 12. uri.

Krist Stokel, konvenčni predsednik;

Louis Rozman, konvenčni zapisnikar.

Zapisnik šeste konvenčne seje vršče se dne 15. oktobra 1938

Predsednik brat Stokel pozove zbornico k redu in otvori sejo ob devetih zjutraj.

Ker poverilni odbor še ni gotov, se prebere zapisnik pete seje. Brat Penko predlaga, da se zapisnik sprejme s popravkom besede "ugovarja." Brat Trebec ugovarja, da je predlog brata Cente prišel na njegovo ime. Brat Balant vpraša, ako je njegov predlog glede sobotnega zborovanja v zapisniku. Se pojasni, da je. Brat Penko ponovno predlaga sprejetje zapisnika; predlog podpira brat Balant. Predsednik se pritožuje nad prazno zbornico in sedaj poroča poverilni odbor, oz. brat Virant, da so navzoči vsi razen dveh, ki sta oproščena, treh, ki so v Columbusu in ostali zborujejo na odborih.

Ker ni ničesar nujnega, preidemo na dnevni red. Brat gl. tajnik vpraša, kaj se bo ukrenilo glede dnevnih dveh delegatov, ki sta bila opravičena, ali bosta dobila dnevnice ali ne. Brat Branišelj je mnenja, da delegat, ki je odsoten, nima pravice do dnevnice. Ker je to predlog, je podpiran. Brat Stanko Dolenc stavi dodatek k predlogu, da se plača samc za čas, ko je delegat prisoten. Brat Pucelj je mnenja, da je delegat, katerega zbornica opraviči, upravičen do dnevnice. Brat Branišelj brani svoj predlog. Brat Penko govori k predlogu v smislu, da je treba vedno upoštevati okoliščine in vzroke, zakaj je bil delegat oproščen. Nikakor ni prav, da bi plačali dnevnico delegatu, ki se je opravičil radi svojega posla, kot se je brat Svetek. Sestra Bradač je mnenja, da je sedaj na mestu isti postopek za brat. Ravnohrib.

Brat Shuster je mnenja, da se mu plača polovico dnevnice. Dr. Kern je prepričan, da je delegat Ravnohrib upravičen do dnevnice, ker se je udeležil pogreba pok. sestre Milnar-Videnšek in nekako zastopal konvencijo. Predlog, da se ne plača dnevnice gre na glasovanje in se sprejme s 43 proti 17 glasovom. Delegat Rozman predlaga sedaj, da se bratu Ravnohribu prizna dnevnic, ker ga smatramo, da je zastopal pri pogrebu našo konvencijo. Predlog podpiran po več članih. Zahteva se 2 tretinska večina. Predlog dobi 74 glasov za in nobenega proti.

Brat Okorn apelira na zbornico, da vendar enkrat začnemo z resnim delom in da se držimo reda. Pozivlja brata predsednika, da naj, ko je debata zaključena sprejema na govorništvo listo samo nujne slučaje. Predsednik izjavi, da ne more naprej vedeti, ako je zadeva res nujna ali ne. Sestra Zalkar poudarja, da moramo dati priznanje tistim, ki so delovali za organizacijo.

Nadaljuje se čitanje privzornih pravil. Točke 10, 11 in 12 se sprejmejo kot čitane. Pri točki 13 se pa vname živahna debata. Brat John Lokar priporoča, da se naj da predvsem priliko odboru za pravila, da poda svoj komentar, predno se preide na debato. Odbor sporoča, da ni mogel upoštevati, da se vrši konvencija vsaka tri leta. Brat Terbižan priznava, da ima triletni načrt svoje prednosti, toda vseeno predlaga štiriletno konvencijo, toda želi bi, da bi se vršila meseca maja. Brat Lah zagovarja tri leta, kar bi bilo v veliko korist organizaciji. Brat Zalar zahteva konec debate. Brat Kushlan odobrava Lahov predlog in tudi njegovo društvo mu je naročilo za tri leta. Brat Terbižan govori v prid konvenciji v maju, ker bi na ta način članstvo pozimi bolj marljivo zahajalo na seje in bi res bolj natančno proučilo naša pravila in se poglabilo v probleme organizacije. Brat Pucelj poroča, da se niti odbor za pravila sam ni mogel zediniti v tem vprašanju. Točka pravil gre na glasovanje in dobi predlog odbora "za" 52 in proti 11 glasov.

Zbornica sprejme brez debate točki 14 in 15. Brat Pucelj pojasni, da bo radi večje preglednosti stala pri tozadevni točki glava "Volite delegatov."

Točka 16. Odbor za pravila razlaga in utemeljuje, da se mu je zdelo prav, da je pomaknil volitve en mesec naprej in razloga tega, da bo odbor za pravila imel več časa, storiti res kaj dobrega pri pravih. Brat Kushlan se tudi strinja s tem predlogom, ker se bodo tudi spori radi volitev delegatov lažje izravnali. Brat gl. tajnik bi rad vedel, kaj se naredi z besedo "glasila," ako morda ne bomo imeli glasila.

Pojasni se mu, da bodo vse zadeve ki so v zvezi z objavo v glasilu, ako glasila ne bo, avtomatično suspendirane te dolžnosti. (Dalje na tretji strani)

Skrivnosti ruskega carskega dvora

ROMAN

Grofica je bila ena izmed onih žen, ki zna odpustiti, ako vidi iskreno kesanje.

Ona potolaži obupano deklico in stori korake, da se ne izve to delo njenega moža.

V gradu je živel komornik, ki se je že dolgo trudil, da si pridobi sobaričino ljubezen. Imenoval se je Bakunjin.

Njega je poklicala grofica k sebi ter ga vprašala, ali je pripravljen poročiti deklico, ki bo dobila pripadajočo opremo. Povedala mu je, kaj se je zgodilo. Komornik prosi, naj mu da nekaj dni za premislek.

Ko je potoke rok, je sporočil grofici, da je pripravljen. Mladi par se je takoj poročil in se preselil v sosedni grad, kjer mu je grof poklonil lepo, nezadolženo gostilno.

Ko se je pozneje rodil sin, ki so mu dali ime Mihajlo, ju je grofica še enkrat bogato nagradila. Otrok je imel vse, kar je bilo potrebno.

Kmalu zatem umre grof, ne da bi se spomnil v svoji oporoki malega Bakunjina. Toda grofica ga je vendar pozneje privela v svoj grad, kjer je ostajal po cele mesece. Mihajlo je bil lep in pameten otrok, ter sta ga grofica in njena hčerka kmalu vzljubili.

Mihajlova mati je morala kmalu mnogo trpeti. Nekdanji komornik, njen mož je postal lenuh in pijanec, ki je hitro zapil in zakvartal vse premoženje in hišo.

Nekega dne se zvali pijan s stopnic in ostane na mestu mrtve.

Mihajlova mati je ostala nekaj let vdova. Ona se preseli v Moskvo. Tam je prišla kmalu v veliko stisko, ker so jo moževi upniki neprenehoma preganjali in niso mirovali, dokler ji niso odnesli zadnjega stola iz stanovanja.

Lahko bi bila sicer pisala grofici. Vedela je, da bi ji ta takoj pomagala. Toda za to je bila preponosna, raje je trpe-lain živela v bedi, kakor pa da bi prosila miloščine od žene, ki ji je nekoč prizadajala toliko bolečin.

V zadnjem trenutku je prišel kovač Vulkov, baš tedaj, ko se je nahajala uboga žena z otrokom na cesti. On je že dolgo opazoval to dobro, marljivo in nesrečno ženo in sedaj jo je osvobodil vseh težkih skrbi s tem, da jo je vzel za ženo.

Na ta način je dobil Mihajlo Bakunjin, grofovski sin, priprostegega in poštenega kovača za očeta.

A grofova hčerka je bila opatica samostana pri Srcu Matere Božje.

Bakunjin je hitel k svoji sestri, da dobi od nje sredstva, s katerimi bo rešil tovariša Janickega.

On najde sestro Ano v samostanskem vrtu, četudi so bile poti pokrite s snegom.

—Prihajaš, da se posloviš, kaj ne, Mihajlo? — ga vpraša ona.

—Reči ti hočem zbogom, sestra, — odvrne Bakunjin. — Toda predno odidem, bi te prosil za eno uslugo.

—Imam prijatelja, ki je že čisto stavil svoje življenje za mene na kocko in ki sem mu zelo hvaležen.

—Policija ga je nedolžnega zgrabila in sedaj sedi v Petro-pavlovski trdnjavi. Znano ti je, da tja ne more priti nihče, razen treh: sodnik, duhovnik in krvnik.

—Odločil sem se, da rešim nesrečnega, predno ga umorijo z mučenjem ali umre v mrzli in vlažni podzemeljski ječi. —Edino ti, sestra, mi lahko pomagaš!

—Jaz? — vpraša začudeno opatica. — Motiš se, prijatelj, kako bi mogla jaz rešiti nesrečnega v Petrogradu? Moja roka ne doseže do tja.

—Tvoja roka sega preko celega sveta, sestra, — vzklikne Bakunjin. — Ti pozabljaš, da pripadaš onemu velikemu pobožnemu udruženju, čigar člani si medsebojno pomagajo.

—Bil bi najsrečnejši izmed vseh smrtnikov, če bi mi izročila pismo za jetniškega duhovnika.

Sestra Ana nezaupljivo od-kima.

—Bojim se, brat, da se motiš. Duhovnik, čigar dolžnost je, obiskovati jetnike, ne bo nikdar pomagal pri begu.

—Za to bom jaz poskrbel, — odvrne Bakunjin. — Znal bom tako urediti, da nam bo duhovnik pomagal, a da sam tega niti slutiti ne bode.

—Poslušaj moj predlog. Dala mi boš priporočilno pismo, naslovljeno na jetniškega duhovnika. Imenovala me boš lorda Lochester-a ter pisala, da sem bogat Anglež, ki namerava napisati delo o ruskih in sibirskih ječah. Zato bi brez-pogojno moral videti tudi podzemeljske ječe Petropavlov-ske trdnjave. Naj mi na nek način pomaga.

—Ali veš, Mihajlo, kaj zate-vaš od mene? — odvrne opatica. — Hočeš me zapeljati v laž.

—V laž, za katero te bo ne-bo blagoslavljal, — vzklikne Bakunjin. — Ti si ne moreš predstavljati, sestra, kako hud in obupen je položaj mojega prijatelja. Vedno se mi zdi, da slišim rožljanje njegovih okov in njegove klice na pomoč.

—Razumem te, Mihajlo, — vzklikne sestra Ana. — Vem, da želi tvoje plemenito srce, da pomaga svojemu prijatelju, toda ne morem se odločiti, da izgovorim neresnico.

—To je moja prva prošnja, ki ti jo stavim, sestra. Pri-segam ti, da bo tudi zadnja. To-da če se še nadalje obotavljaš, te nočem več prositi. Potem je zapečatena tudi moja usoda; potem bom znal umreti skupno z njim.

Bakunjin gre k vratom, toda opatica ga zadrži.

—Ali res misliš, — vzklikne ona in ga pogleda z brez-končno ljubeznijo, — da ti ne bi žrtvovala vsega, kar hočeš? — Dala ti bom pismo, ki ga hočeš, Mihajlo.

On prime njeno roko in jo zadrži dolgo v svoji.

—Oh, — reče ona, — kako bi bila srečna, ko bi se mogla česče videti. Ali nisva otroka istega očeta? Sedaj bodeš zo-pet odšel od mene tja, kjer te čaka tisoč nevarnosti, a jaz

bom ostala tukaj s strahom in žalostjo v srcu.

—Videla se bova zopet, sestra, mogoče srečnejša nego danes.

—Daj Bog, — vzdihne opatica in mu reče, naj gre z njo v hišo.

Malo pozneje je odšel Bakunjin skozi zadnja vrata iz samostana. V žepu je imel dragoceno pismo.

Ko je našel barona Palena na določenem mestu, zakliče: —Janicki je rešen!

—Kaj nameravate storiti, Bakunjin? — ga vpraša ta.

—Odšel bom k njemu v ječo in ga osvobodil.

Palen ga prestrašeno pogle-da.

—Vaš namen je priti v Petro-pavlovsko trdnjavo? — vzklikne on. — A ako se več ne povrnete?

—Potem sem umrl za tovariša, — odgovori Bakunjin hlad-nokrvno. — To je najvišji živ-ljenski cilj, ki ga more človek doseči.

—Upajmo, da ne bomo prišli prepozno, — spregovori Pa-len po kratkem molku.

Bakunjinov obraz se stemni.

—Prepozno? — vzklikne on.

—Ne želim tega Ivanu Kardovu. Smrt Janickega bo tudi njegova smrt.

Skrivnosti Petropavlov-ske trdnjave

Petrograd nima skoro nobe-ne starinske zgradbe. Ni la-hko najti v njem hiše, starejše od sto let.

Tudi Petropavlov-ska trdnja-va je lepa in moderna stavba ki dela od zunaj ugoden vtis.

Toda četudi moti tujca pri-jazna zunanost te stavbe, v Rusiji ve vsak otrok, kaj skri-vajo ti zidovi Petropavlov-ske trdnjave, je v vsakem pogledu hiša solza.

V tej veliki ruski državni je-či se skriva neskončna tuga in nepopisna groza. Ta ječa je v nekem pogledu Sibirija sredi Petrograda. Trpljenje jetni-kov ne zaostaja za onim v Si-biriji. Redko pride kdo živ iz te trdnjave, ako je vstopil v njo kot ujetnik.

Ruska sodnija je imela svo-je metode, s katerimi so prisi-lili obtožence, da prizna vse, kar se od njega zahteva. Pre-iskovalni zapor je trajal tako dolgo, kolikor je bilo mogoče.

Čim pride policija na sled kakšni zaroti in sumi koga, ga zgrabi. Nesrečnega iznenadijo navadno ponoči na njegovem stanovanju, zvežejo ga in od-peljejo k policijskemu ravnatelju.

Ta mu na kratko pove, česa je obdolžen ter ga vpraša, ali je pripravljen priznati.

Ako nesrečnej prizna, tedaj je krivda dokazana in vržejo ga v Petropavlovsko trdnjavo. A če obtoženec ničesar ne pri-zna ga čaka prav ista usoda.

Tatovi, ki se nahajajo v preiskovalnem zaporu, so za-

prti v celicah, ki so še vsaj ne-kako urejene za ljudi.

Toda prava ječa se nahaja pod zemljo. Tja nikdar ne do-seže solnce. Celice so vlažne in dušljive.

Ječo bomo najboljšje opisa-li, ako gremo z najstarejšim jetničarjem Palokom in ako ga spremljamo na njegovem vsakodnevnem obhodu po ječi.

Starega Paloka je poznal v Petrogradu vsak otrok. Vede-lo se je, da že štirideset let iz-vršuje svojo službo v Petro-pavlovski trdnjavi. Niti eden njegovih prednikov ni mogel izvršiti te težke službe več kot deset let. Toda stari Palok je živel že skoro pol stoletja v podzemeljski ječi in ni bilo človeka, ki bi boljše poznal petropavlov-ske skrivnosti ka-kor on.

Starec je bil velike in močne postave. Ogromne bele brke so mu pokrivalo zgornjo ustnico. Stari Palok je redko prihajal na površino zemlje. Živel je po cele tedne in mesece med jetni-ki. Bil je tako nezaupljiv, da je često spal na pragu kakšne celice, ako je sumnil, da hoče kdo pobegniti.

Palok je živel čisto sam. Ni imel niti žene, niti otrok, a to je bil najbrže tudi vzrok, da je bil nepodkupljiv, — torej bela vrana v caristični Rusiji.

Vsak večer je Palok pregledal vse celice. Bučno in brez obzirno je budil jetnike, in jim odvzemal tako edino dobroto — spanje.

Palok vzame svojo svetilj-ko, pritrđi jo na prsa, oboroži se s svojo debelo palico, ki je bila njegovo edino orožje. Ve-del je, da se lahko zanese na njo. Zadostoval bi eden uda-rec, da zruši orjaka.

Ko so poljske čete zasedle okraj Tešen, katerega je od-stopila Poljakom Čehoslovaška, je poljsko prebivalstvo g-njeno pozdravljalo vojake.

Počasi se je spuščal po ka-menitih stopnjicah v kleti.

Dušljiv zrak mu udari v ob-raz, ki ga je Palok s slastjo vdihaval.

Stopnice so vodile na dolg temen hodnik, kjer so se naha-jale posamezne ječe.

Pakol sname železne palice s prvih vrat, a nato stopi v prostor, kjer je stala voda go-tovo ped visoko. Nesrečnik, ki

je bil tukaj zaprt je sedel na stolu v kotu.

To je bil starec z dolgimi si-vimi lasmi in upadlimi očmi.

—Ali že spiš? — ga vpraša stari Palok.

—Kako bi mogel spati? — odgovori z drhtečim glasom starec. Ne smem zatisniti oči. Zaka-j čim bi zatisnil oči, bi se

zrušil in utonil.

—Bedi torej dalje, moja so-va, — reče Palok, — toda pa-zi, da si ne namočiš nog.

Nesrečnej globoko vzdihne.

—Osem let sem že v tej ce-lici, — odvrne starec, — toda še nikdar ni bilo tako hudo kot to leto. Ali ni možnosti, da bi se voda odstranila?

Henry Ford sega v roko letalcu Corriganu, ki je ne-davno poletel iz New Yorka na Irsko.

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podporna organizacija v Združenih Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Glavni urad v lastnem domu: 508 No. Chicago St., Joliet, Illinois
POSUJE ŽE 45. LETO

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$4,000,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 116.71%

K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 135

V Clevelandu, Ohio je 15 naših krajevnih društev.

Stupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega obstanka nad \$6,700,000

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM in NAROD!"
Če se hočeš zavarovati pri dobri, poštenu in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250; \$500; \$1000; \$1500 in \$2000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B." Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNISIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asement primerno nizek.

K. S. K. Jednota nudi članstvu najmodernejših vrst zavarovanj.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervno izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih assementov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki iz-haja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega doblja vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te mogoče in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj!

V vsak slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoča h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga: treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 508 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

BOŽIČNI IZLETI V JUGOSLAVIJO

PARNIKI IZ NEW YORKA:

EUROPA 26. novembra
DEUTSCHLAND 1. decembra
HAMBURG 7. decembra
BREMER 14. decembra
NEW YORK 15. decembra

Izborne železniške zveze od Chorbouga, Bremena ali Hamburga.

Strokevniški nasveti glede vizjev za priselence in obiskovalce

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
1430 EUCLID AVE., CLEVELAND, O.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

OBLAK FURNITURE

TRGOVINA S POHIŠTVOM
Pohištvo in vse potrebščine
za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 2978

VLOGE v tej posojilnici

so zavarovane do
\$5000 po Federal
Savings & Loan
Insurance Corpo-
ration, Washing-
ton, D. C.

Sprejemamo osebe in druš-
vene vloge

Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. HEND. 5670

Prizor iz požara v Linden, N. J., kjer so eksplodirali gasolinski tanki in se je vnelo 10,000,000 gasolina. 500 mož je skušalo pogasiti požar, pa brez uspeha, tank za tankom je eksplodiral.